

ШКОЛСКИЙ ЛИСТЪ.

Одговорный уредникъ: Ѓорђе Райковићъ.

Овај листъ излази сваке неделѣ еданпутъ. Цена му е до конца ове године 1 фop. съ поштариномъ.

Брой 10.

18. Децембра.

1858.

Тко воспитава дѣте?

Ш.

Найважнѣи упливъ на воспитаніе млађенога нараштая има Црква. Она е самымъ Богомъ установљена, и чрезъ выше одъ 1800 година потврђена и осведочена рода човечиѣгъ воспитателька и приводителька къ вѣчноме спасенію. Већъ са знаменѣмъ частнога крста, коимъ црква дѣте пре крштена благослови и огласи, показуе она, куда е управљена сва воспитателска радња нѣна: къ приведеню грѣхомъ падшега човѣка на првобытно достојаніе и блаженство чрезъ Исуса Христа.

Црква, као чедолюбива майка, млѣкомъ христїанства обилно напая малолѣтно дѣтенце, и тымъ дае му одговоре на главна питаня мудрости, с' коима човѣкъ лакше, савршеніе и ясеніе постизава праву цѣль, кое е ради одъ Бога створенъ, него што су то, при своей высокой учености и дубокой проицательности духа свога древни незнабожкїи мудраци постићи могли. У примѣру Спасителѣвомъ представля црква невиномъ младенцу найкраснѣи узоръ добродѣтели и светости, коме срце свакогъ доброгъ дѣтета подражавати тежи. А да не бы младый човѣкъ, сматраюћи божествену выси ну ове добродѣтели и сравниваюћи ю са своіомъ слабости, у очаяніе пао, показуе му православна црква рвца и у иконама великїи зборъ светителя, кои су люди стра-

стима подложни као и мы были, па су опетъ постоянно въ вольномъ и добродѣтельнымъ животомъ заслужили царство славе небесне.

За постижи ту свету цѣль, учи црква невиногъ младенца прекрестити се, руке склопити и молити се Отцу небесномъ, одъ кога свако благо и сви дари долазе. Црква учи дѣте молити се пречистой дѣви Маріи, найизбраніой одъ свію земнородныхъ, заступници рода човечіегъ, и поручивати се Анѣлима Хранительима и светымъ одъ вѣка Богу угодившимъ мужевима. Она нанослѣдку призива дѣте у скупштину одраслыхъ людій на обшту богомолю, да бы се млађано ерце нѣгово добрымъ примѣромъ старіихъ крѣпило и напредовало у добру.

Безкрвно жертвоприношеніе новаго завѣта, кое се на божественной литургіи свечано свршуетъ; умилно поянѣ, облаченѣ у стихаре, читанѣ апостола, светель водиче о богоявленію, ношенѣ литіе, божиѣ, воскресеніе и друге црквене светковине удивленія достоанѣ упливѣ имаю на дѣтинѣ воспитаніе. Тако отвара света црква наша богато сокровиште духовныхъ упражненія, на спасоносно сазиданіе свію вѣрныхъ а особито малолѣтне дѣчице, кою она подъ матерни крила своя приима и е' особитомъ милости негуе, сѣћаюћи се божественогъ установителя свогъ: „Пуштайте дѣцу къ мени, ерѣ е таковыхъ царство божіе. — Кои приими єднога одъ овыхъ малыхъ, мене ће примити.“

Као што занимаѣ поединога човѣка, коме се он ердцемъ и душою оддао, дае карактеристичный значай споляшности нѣговой; тако исто означава духъ православно побожности целе предѣле, даваюћи имъ физиогномію светинѣ, по којой ћешъ лако познати да ту Христось влада и обѣтити силу онога гласа: „Изуй обуѣ твою; ерѣ е мѣсто, на коме стоишь свето. Наша фрушка гора засађена црквама и манастирима,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

воостале наше пустиньске обители; цркве часовне (капелице) крстови и иконе на стародревномъ дрвећу, по варошима, селима, у гори и украй путова, свуда насъ опоминю на законъ божиѣ и побожно око с' несеказаномъ радошћу сматра ове дивне споменике християнске вѣре, кои цѣлымъ предѣлима неизгладимый типъ светинѣ даю. Па заръ тай спољашній християнеи изгледъ предѣла едногъ нема уплива на воспитаніе? Ево како. Гдѣгодъ стоишь и кудгодъ идешъ свагдѣ е Богъ с' тобомъ. Не само у цркви и у соби, него и у полю и у гори бди око Божіе надъ тобомъ; с' тобомъ су мысленно свагда свети божіи анѣли и светители; на то те опоминю частни крстови на раскрыћу, црве и иконе. Они ясно говоре, да ніе доста само у цркви и при богомольи на Бога мыслити, него да цео животь твой треба да буде уердна молитва Богу!

Само самцито стои пастирче у гори кодъ свога стада, и бави се можда свакоякимъ мыслима, али кад баци погледъ и опази тамо у дальнини частный креть, на махъ се пробуди у нѣму мысао на Бога, и на свагдѣсушность нѣгову; онъ се сети свое миле майке, коя га е учила Бога познати, сетисе свое цркве, и светога еванѣлія кое е слушао и целивао, — па ако му е башъ опака каква намѣра у памети была, тогъ часа ю одъ себе одбаци, и повраћа се на добре мисли и добра дѣла.

Црква, у свему поступа као найбільій учитель, кои природу дѣчию и природу людеку добро познае. Сву науку свою представля она сматраюћимъ начиномъ. Найвиспрении мысао представля она подъ видомъ спољашнихъ знаменя; у символничномъ чинодѣйствию свое дае намъ она познати найважніе и найспасителніе истине. Уђимо у најманю сеоску црквицу, па гле како е ту лѣпо, пріятно, и свето. Иконостасъ, двери и друге иконе по виду представляю намъ најглавніе чле-

нове вѣре наше, и лица подражанія найдостойнїя. Оне прекрасне библичне повѣсти, што намъ е учитель у школи приповедію, чудеса и притче изъ светога еванѣлія, роѣнѣ, крштѣнѣ, преображенѣ, распетіе воскресеніе и вознесеніе спасителѣво излазе намъ предъ очи, а то да е веѣу живость и утисакъ оной повѣсти кою смо слушали и оной науци, коя се изъ те повѣсти изводи.

Притомъ дѣте е и у цркви радеѣи чланъ общине. Оно се облачи, носи свеѣу предъ свештеникомъ, носи рипиде, кретъ, баряке; отвара мале двери; додае свештенику кнѣигу и кадїоницу, чита трисветое и апостоль, и пое у цркви. Све е то тако уредила наша православна црква и употребила на воспитаніе срдца и душе свое млаѣане дѣчице. Све те красне обичае примили смо мы одъ своихъ побожныхъ предака'. Само бы требало на те лѣпе обичае и на нѣихово право значенѣ веѣма пазити, па хтети и умети ихъ тако употребити да се средствомъ нѣи дѣца доиста воспитаваю.

Нека нитко немисли, да се црква само о томе стара, како ће дѣцу за небо, а не и за землю воспитати. На свакој е начинѣ главна цѣль црковнога воспитанія приводи вѣрне къ вѣчноме спасенію и блаженству; али црква приводеѣи човѣка к' вѣчноме спасенію, тымъ самымъ приводи га к' земальској среѣи нѣговой. Заръ она заповѣсть божія: „Шестъ дана ради и поради у те дана све свое послове, а седмый данъ Богу на славу одпочини“ не налаже намъ трудолюбіе, уредность у свакоме послу нашемъ? Заръ честно супружество, благонравіе, цѣломудріе, справедливость према личности и иманю ближнѣга, нисе главна условія дружественнога живота, общинскога благостаня и свакогъ напредка? А сваколика условія та есу одъ цркве божіе освеѣена, и чине нѣне найглавне заповѣсти.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Изъ предреченога ясно се види да се и само земальско благостанѣ ничимъ другимъ не може тако подпомоћи, као точнымъ и свесрднымъ испуњиванѣмъ оныхъ заповѣдй, кое намъ е Богъ преко свете наше цркве дао. Гдѣ люди у Бога вѣрую, па у слоги и любви живе, тамо цвета землѣдѣліе, напредуе радиность и наука, едномъ рѣчию, тамо постои земальско благостанѣ или рай земный; напротивъ, гдѣ се люди Бога небое; цркву и црквене служителѣ презиру; дѣцу свою на добро неупућую, и заповѣди Божіе неиспуњаваю: тамоеклетва и пропастъ престолъ свойпоставила.

У свакој доброуређеној држави школе, а особито народне школе стое подъ управомъ или баръ подъ контроломъ духовне власти, коя се о моралномъ владаню учителя' и ученика' и о успѣху и знаню njihovомъ у струци благочестія старати има. Свакій учитель, коме напредакъ воспитанія, и среѣа повѣрене му дѣчице на срдцу лежи, дужанъ е припознати ауторитетъ цркве, и важность црквенога уплива у школи. Онъ треба да рѣчма и дѣломъ засведочи да е цркванъ и побожанъ човѣкъ; цѣло предаванѣ нѣгово треба да е задахнуто духомъ истинога благочестія, и онъ се нигда несмѣ задовольити са добрымъ успѣхомъ свога ученика, ако владанѣ овога ніе добро. При предаваню науке Христіанске и толкованю св. Еванѣлія, о исповѣди, и светомъ причешћу, на литіи, о погребу, и при свакој другой црквеной свечаности строго е онъ дужанъ пазити да се дѣца смерно, озбиљно и побожно владаю исправляю и казнеѣи како несташне и раскалашне, тако исто и притворне ученике. Найболъ средство к' постиженю Христіанскогъ воспитанія есть добаръ примѣръ одъ стране учителя и свештенника, кои бы требало да свуда и свагда у слоги и любви живе, и да своимъ добрымъ примѣромъ омладини и цѣлой общини предходе.

О саєдиненю цркве и школе навешѣмо іоштъ ове речи гореспоменутогъ школскогъ Савѣтника и єдногъ одъ найславнїихъ Педагога нашегъ времена Г. Келнера: „Саєдиненѣ Цркве и црквенога живота єсть велика мысао, коя найплеменитїя срѣца одушевлява, мысао, коя лепшу надежду дає, него раздвоенѣ ова два заведенїя, коя є самъ Богъ саєдинїо. Нико неможе одреѣи да саєдинѣ ове две потенціє небы многа добра човечеству привело. Мы живимо у времену асоціациє, у комъ све къ єднообразности тежи, и свакиї део хоѣе да се са своимъ цѣлымъ спои, на опетъ бы многи желили да се школа одъ свое Майке Цркве растави! Не бы л' заръ болъ было да се измеѣу та два најполезнїя и најсветїя заведенїя іоштъ тешнїя завезъ учини и утврди? Заиста кадъ бы се ово у дѣйство привело, и кадъ бы поглавари и пастири црквени своимъ снагомъ своіомъ школу подпомагали и о благостаню нѣномъ старали се, то бы мы изгублѣнный рай іоштъ овдѣ на земљи нашли.

(Продужиѣ се.)

Попише

свакидашня лекція у срб. нар. школама.

1. Изъ Молишвица.

1. Неделя 1. Лекція, у Понеделякъ: Позивъ, т. е. Оче нашъ, иже єси на небесѣхъ. — 2. Лекц. у вторн. 1. Прощенїє, т. е. да святитєся имя твоє. — 3. Лекц. у Среду 2. Прощ. 4. Лекц. Петакъ 3. Прощ. — 5. Лекц. Суб. Повторенѣ свега. (Суботна иль 5. Лекц. увекъ є нато да се све те неделѣ научно повтори.)

2. Нед. 1. Л. 4. Прощ. — 2. Л. 5. Прощ. — 3. Л. 6. Прощ. — 4. Л. 7. Прощ. — 5. Л. Повторенѣ свега.

3. Нед. 1. Л. Богородице дѣво — с' тобою. 2. Л. — чрева твоего. 3. Л. до края. 4. и 5. Повтор.

4. Нед. 1. Л. Одъ одра — Господи. 2. Л. — срце. 3. Л. — Троице. 4. Л. до края.

5. Нед. 1. Л. Господи Ісусе Христе — сие. 2. Л. до края. 3. Идигъ убози — его. 4. Л. до края.
6. Нед. 1. Л. Благодаримтя — благ. 2. Л. — царствія. 3. Л. им. 4. Л. до края.
7. Нед. 1. Л. Возвеселилини — твоихъ. 2. Л. — Возрадуемся. 3. Л. — Господи. 4. Л. — моемъ.
8. Нед. 1. Л. — умножишася. 2. Л. — почию. 3. Л. до края. 4. и 5. Повтор.
9. Нед. 1. Л. Господи Боже нашъ — прости ми. 2. Л. — даруй ми. 3. Л. — зла. 4. Л. до края.
10. Нед. 1. Л. Ангеле Божи — Бога. 2. Л. — пути. 3. Л. — душу мою. 4. Л. до края.
11. Нед. 1. Л. 1. Членъ вѣре. 2. и 3. Л. 2. Членъ. 4. Л. 3. Членъ.
12. Нед. 1. Л. 4. Членъ. 2. Л. 5. Членъ. 3. Л. 6. Чл. 4. Л. 7. Членъ.
13. Нед. 1. Л. 8. Членъ. 2. Л. 9. Членъ. 3. Л. 10. Членъ. 4. Л. 11. и 12. Членъ.
14. Нед. 1. Л. 1. Заповѣдъ Божия. 2. Л. 2. 3. Б. 3. Л. 3. 3. Б. 4. Л. 4. 3. Б.
15. Нед. 1. Л. 5. 3. Б. 2. Л. 6. 7. и 8. 3. Б. 3. Л. 9. 3. Б. 4. Л. 10. 3. Б.
16. Нед. 1. Л. 1. Заповѣдъ црковна. 2. Л. 2. 3. Ц. 3. Л. 3. и 4. 3. Ц. 4. Л. 5. 3. Ц.
17. Нед. 1. Л. 6. 3. Ц. 2. Л. 7. 3. Ц. 3. Л. 8. 3. Ц. 4. Л. 9. 3. Ц.
18. Нед. Дѣла милости душевне. 1. Л. 1. 2. и 3. — 2. Л. 4 и 5. — 3. Л. 6 и 7. — 4 и 5. Л. Повтор.
19. Нед. Дела милости телесне, исто тако подель.
20. Нед. Тайне новогъ завѣта.
21. Нед. Дари Духа светогъ.
22. Нед. Плоди даровъ Д. Св.
23. Нед. Греси смртни.
24. Нед. Греси вапиюћи на небо.
25. Греси туђи.
- Све остало време године остае за повтора ванъ.

2. Изъ Катихисиса

Катихисисъ е изяснение молитвица, изъ нѣга су исте те лекције, како изъ молитвица, и имаю се у исте те дане свршити

3. Изъ Свештене Истории

Има се сваке неделѣ по една глава у виду приповедке понеделничкомъ приповедити, а остале дане препитивати; тако се има за 23. Нед. дана свршити цела, и све остало време остае за повторавањѣ.

4. Библичне приповедке стар. и новогa Завѣшта.

а. за 1. разредъ илѣ букварце.

Изъ старогъ Завѣта. — Створенѣ света (види училишну и домашню библию приповедку 1.)

Први грѣхъ и казнѣ првогъ грѣха. (5 и 6)

Прва жертва, братоубиство и казнѣ (7. 8. и 9)

Неваљалство света, пронасть и Ное (10, 11. и 12)

О Авраму (15—18)

О Јосифу до славе нѣгове 31—37)

О слави Јосифовой (37—46)

Мойсеово рођенѣ и воспитанѣ (47.)

Десетѣ Божји заповѣди (57)

Три младића у ужареној пећи (129)

Данилѣ међ' лавови у ями (132)

Очекиванѣ икупителя (145)

Изъ новогъ завѣшта. Рождество Ісусово (7)

Мудраци одъ востока (13)

Дванайстолѣтни Ісусъ у храму (15)

Крштенѣ Ісусово (22)

Ісусъ и царски чиновникѣ у Каперн. (32)

Младић у Наину (51)

Ісусъ утиша буру (60)

Ісусъ нарани више тисућа люди (64)

Воскресение Лазарево (86)

Соборѣ Юдеа, Судѣ Пилатовѣ, смрѣ и погребение Ісусово (89. 94. 95. и 96.)

Жене на гробу, воскресение (97)

Воснесение Ісусово и Сошествие Св. Духа (99 и 100)

Гдегодѣ е више броева заедно метнуто, ту се све те приповедке уедно казую, алѣ врло скраћено.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

6. За II. разредъ иль часловце.

Изъ старогъ завѣша. Створенѣ света. Адамъ. Рай. Ева.
први грѣхъ и казнъ (1—6)

Права жертва, братоубиство и казнъ, невалялство света
и пропасть, Ное. (7—14)

О Авраму (15—23)

О Юсифу (31—37)

О Юсифу (37—46)

О Мойсии (47—50)

О Мойсии (50—57)

О Мойсии (57—64)

Или, синови и Самуило (72—75)

Давидъ и Голиятъ. (79 и 80)

Илина чуда (102 и 103)

Ѣлисеева чудеса (105. и 106)

О Юни (108—111)

Робство Израилтяна (116)

О Товии и Товиту (117—126)

Младићъ Данилъ и пр. (127—132)

Браћа Макавеи (141)

Изъ новогъ завѣша.

Благовѣштения (1 и 2)

Рождество Юваново (5)

Рождество Исусово. пастири, Симеонъ. (7—12)

Мудраци одъ востока. Ирод. Бегство. (13 и 14)

Дванайстольтни Исусъ. (15)

Исусъ као отрокъ и младићъ (17)

Юанъ у пустыњи и крштенѣ Исусово (18—23)

Свадба у Кани (28)

Богати риболовъ (34)

Проповѣдъ на брегу и најлпша молитва (37 и 40)

Исусъ и костобольни. (45)

Исусъ и болникъ (47)

Смртъ Юана крститеља (63)

Милосрдни Самарянинъ (71)

Таленти (76)

Воскресение Лазарево и улазакъ у Ђрусал. (86 и 90)

Страданъ, стртъ и погребение (89. 91—96)

Воскресение и Вознесение Исусово и Сошествие Св. Духъ

79—100)

(Продужиће се.)

Разделѣнѣ часова.

у србск. нар. школама.

Шема часова за I. разреда.

Часъ.	Понедељн.	Вторн.	Среда	Петакъ	Субота
8— $\frac{1}{2}$ 9	Повторенѣ сви досада свршени молитвица, и една лекција далѣ.	Испитјучеранѣ лекције, и една дал.	као јуче.	као јуче.	Изнитѣ сви лекција те неделѣ.
$\frac{1}{1}$ 9— $\frac{1}{4}$ 10	рач. умни	као јуче.	као јуче.	као јуче.	р. ум. пис.
до 14. нед.	$\frac{1}{4}$ с. писанѣ, а $\frac{3}{4}$ с. наук. глед. миш. и гов.				
$\frac{1}{4}$ 10 $\frac{1}{4}$ 11	14. 15. си-лаб. грађ. од 16. читанѣ грађ.	позван. црковн. као јуче.	читанѣ рукопис. као јуче.	као по-неделѣ. као јуче.	коа вторн. ч. грађ. и изнит читаногъ те неделѣ.
$\frac{1}{4}$ 11—11	Песма се се покаже и пое е најбистрия д.	пое е средня д.	пое е лошия д.	пое лошия д.	изнит сви досадѣ научени песама.
2— $\frac{1}{2}$ 3	до 6. нед. пишу се черте, а одѣ 6. до 12. писмена. одѣ 12. нед. пишу се диктанда.			дик. и из-нитѣ сви дос. дик.	
до 14. неделѣ; наука гледаня, миш. и говор.					неделѣни
$\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{4}$ 4	14. 15. си-лаб. грађ. 16. читанѣ грађ.	познав. славенс. силаб. и чит. слав.	читанѣ рукопис. читанѣ рукопис.	познав. славенск. као втор.	испитѣ
$\frac{1}{4}$ 4— $\frac{1}{2}$ 4	игра сеѣан.	иг. пред.	иг. срав.	иг. ствар.	и
$\frac{1}{2}$ 4—4	Приповеда-нѣ и испит бистрие д.	Испитѣ среднѣ д.	Испитѣ лошије деца	Испитѣ сви доса-дан. пр.	вечернѣ.

Ова деца имаю дакле недељно: Науке Христ. 2 и по сата, рачуна 3 и три четврти. Читаня са приповеадѣмъ и умномъ игромъ 11 сати. Појаня 3 и три четврти. Писаня 2 укуна 23 сата.

Приметба 1. Субота по подне изпредъ вечерня одређена е за недељни изпитъ. Ту има учитељ, дошао одъ гостию ко илъ недошо, едно дете изазвати, да молитвицу те недељ научену изрецитира, друго ће сва диктанда казати, едно ће библичну приповедку приповедити, а друго букварску, едно ће рецитирати ако е што изъ буквара напаметъ учено, едно ће појати, едно рачунати, едно читати (изъ учителъвогъ буквара, еръ деца тада књига не носе) а сва ће свое прописе показати, (и ови ће до понедељника кодъ учителя остати, да ихъ све прегледа и класифицира) пакъ онда ће после примљене похвале и ободреня у цркву ићи.

Пр. 2. Ако би преко недељ у кои данъ изванъ четвртка празникъ пао, онда се мора четврткомъ школа држати, и они се предмети предузети, кои су у данъ празника заостали. Што времена вечерњ изпредъ празника однесе, то се има исти тай данъ пре подне (*anticipando*) накнадити, тай данъ мораю сва деца до пола 12 сати у школи остати.

Пр. 3. По селима обично, алъ и по варошима деца и пре 2 сата у школу дођу, и учитељ би мого готово свуда већ у пола 2 школу почети, пакъ између поедини предмета по мало одмора деци дати.

Пр. 4. Гди е обичай да се и четврткомъ до подне у школу иде, ту нека се они предмети предузимаю, у којима су деца заостала, нека дакле то по дана као накнадно за све предмете стои.

II. Приметбе за учитељ II. разреда или Часловаца.

1. Изъ Науке Христ. има се у овомъ разреду цео катихисисъ свршити, т. е. све што е подъ именовъ молитвица у I. разреду напаметъ научено, има се деци овде изтолковати одсекъ (како ће у идућимъ листовима означено бити)

деци изяснити, колики е у I. разреду за рецитиранѣ одређенѣ, и одма затимъ, најпре по неко бистрие, после среднѣ и лоше дете препитати; окомъ тогъ едаредѣ у неделѣ искиати, да и молитвице рецитираю, ради повтореня. А будући да за овај радъ неће више одъ четвртъ сата на данъ отићи, то се има други четвртъ сата на ученѣ и тумаченѣ текстова, за пѣвие, за идућу неделю одређенога употребити.

2. Рачунъ ради се по триредѣ на неделю умно, а дваредѣ писмено, и то I. течения србскимъ говоромъ, а II. теч. покушаваю се деца да при томъ писменомъ рачуну немачки говоре, што ближе краю године то више.

3. Читанѣ пре подне. Триредѣ читанка, а дваредѣ Часловацъ. Изъ читанке чита се дваредѣ грађанско а едаредѣ рукописно, и узъ читанѣ се едаредѣ рецитира оно, што е изъ нѣ напаметъ учено, едаредѣ се приоведа све што е читано, а едаредѣ се разговара граматично. Исто се тако узъ читанѣ часловца едаредѣ рецитира оно изъ нѣга напаметъ учено.

4. Поянѣ, као у I. разреду, (види ту) и само ако би понедељакъ недомого, да деца одређену песму науче, онда се мора и вторникъ на ученѣ, а остали дани за изпитѣ и повторавањ узети.

5. Писанѣ. I. течен. пише се само србски, и то: прва 2 илѣ 3 месеца сама диктанда, 1. месеца по една, а после по 2 3 и више пословица; а 3ћегъ месеца и далѣ, само по дваредѣ на неделю диктандо, а по дваредѣ слободни писменѣ саставѣ, како читанка прописуе. (Види задатке за те саставе и мустре решеня у школск. листу одъ броя 1 и далѣ) — II. течения пише се едаредѣ немачки, и едаредѣ латински, и то с' почетка, т. е. 3. и 4. месеца прописуе се с' табле, а последићгъ се диктира. Текстъ за немачка диктанда најсгоднии е с' почетка србски, да лакше деца гласове разтворе, а доцније немачки. Дваредѣ на неделю пише се србски, и то едаредѣ диктандо, а едаредѣ слоб. писм. састав. Домаћа е за даћа, у оне дане кадъ има диктанда, било србско илѣ немачко, цео прописъ, с' нѣмъ да се изпише и сутра данъ покаже;

а у оне дане кадъ е писменъ саставъ, тай илъ пређашня ди к-
танда на чисто у обашка бњижицу лепо уписивати, илъ ако
би дете кое србско, немачко илъ латинско писмо лепо прави ти
неумело, онда читаве прописе само е' тимъ писмомъ долге
изписивати, докъ га лепо правити неизвеште се.

6. Читанъ поподне и умне игре. I. течения триредъ
на неделю грађанско, и игра сравњиваня (алъ увекъ по више
одъ две ствари) II. течен. Дваредъ на неделю немачки букваръ
и изпитъ немачки речи, едаредъ часловацъ, а едареъ читанка,
а умне игре као и I. течения.

7. Приповеданъ библич. пропов. као у I. разреду, (види
ту) алъ само неколико приповедака више.

Домаће су задаће овде: учити на паметь одређене задатке
изъ читанке, немачкогъ буквара, часловца, црковногъ пѣннѣ,
и писанъ прописа.

(Продужиће се.)

ИЗЪ СВЕТОГЪ ПИСМА

ЗАДАТЦИ

за свакидашня диктанда у срб. народнимъ школама.

III.

Изъ кнѣига Соломонови.

65. Ко е очи оца и матер не поштую, те валя орли и гав-
рани да икопаю и поеду.

Кудакодъ се окрене неваляли, нестает га, а добри ће стояти
дочека.

Ленъогъ се иманъ непрестане сманява, а вредногъ непре-
стано расте.

Ленъомъ никадъ ништа за рукомъ неизађе.

На честь човеку служи клонити се свађе, а ко се плете
у ню, будала е.

70. Небуди пияница; пияница осиромашѣ, и подртъ ходи и
рѣте носи.

Неваляле оставля Богъ за погибеони данъ.

Невалялцу е непрестано до ината.

Незаборавляй мое науке, већ е у срцу чувай, она ће ти
донети дугъ векъ и сретанъ животъ.

Неиди с' невалялима, и где ихъ покуплѣне видишъ, обиѣи и уклони се, ерѣ они се несмире: докъ коме зла неучине.

75. Неплети зла на друга твогъ.

Непресири се нискимъ безъ велика зла, да ти неучини и веѣе.

Никадъ за рукомъ неизаѣе, што се безъ волѣ ради.

Паметни види зло и уклони га се, а будала срѣя у нѣга, пак и пропадне у нѣму.

Паметни се гаде одъ гадни речи, а будале срамоте друге пакъ сами срамотни буду.

80. Паметни люди парнице стишаваю, а будале ихъ поджижу.

Паметни се и по погледу познаю, а будале тамъ — амо зверваю.

Паметни се о добру брину, а будале све о лудости мисле.

Паметне слуге владаѣе надъ будаластимъ господарима.

Паметни ѣе свудъ господарити, будале довека служити.

85. Паметни ѣе славу наслѣдити, а будале ѣе срамоту дочекати.

Паметногъ чуваю усне нѣгове, а будале се своимъ злимъ езикомъ упропасте.

Паметноме више укоръ аси, негъ будали батине.

Поштенъ векъ продужуе, а невалялство га скраѣуе.

Покоравай се науци оца твогъ, и неодбаци савета матере твое.

90 Поштуй у свакомъ човеку подобие Божие.

Праведни ѣе населити ѣемлю и добри ѣе остати на нѣой, а неваляли ѣе изстреблѣни бити са нѣ, и кои неправду чине, прогнани изъ нѣ.

Расудлѣивъ човекъ расудлѣиво и ради, а будала свудъ свою лудость показуе.

Силанъ допадне зла само с' невалялогъ езика.

У паметни и погледъ е паметанъ, у будале и погледъ е будаласть.

Поучна забава.

Корняча и орао.

„Научи и мене летити“ рече корняча орлу. Одговара јој орао: „Нема одъ тога ништа, твой створѣние за то, ты немашъ ни снаге ни справе за летенѣ.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Ал' корияча не ктеде се оканути, него салеташе и навалъваше дотле, докѣ е найпосле орао не узе и, у висине дигнувши нусти. Корияча паде, па се ираспаде.

Пословице. Ко лети ладуе, зими гладуе. Ко лети пева, зими плаче. Гди си певао летосъ, певай и зимусъ. Ртъ на рену седећи не улови зеца. Ко не ради нека и не еде. Ко не тера лебацъ у кућу, нѣга ће гладъ изъ куће. Добро ти е Айдару у ладу, нит' га колю муве ни обади, само му е помучно одъ глади.

Два илуга.

Еданъ ковачъ скуе два са свимъ еднака илуга, те едногъ одма прода некомъ радену и вредну човеку, а другогъ, не имаюћи муштеріе, тури у шупу и забаци, докѣ га се чакъ после осамъ месецій сети, и свега зарђана на светъ извуче.

Како се овај кукавацъ зачуди, кадъ ту случайно епази друга свогъ, кои садъ чистіи и сјајни бѣяше, него кодъ ковача. „Како е то?“ упита овај рђашка, „пре некогъ времена бѣсмо поеве еднаки, а гле садъ! Та я се баръ нисамъ ни мучіо ни прљао, него мирно лежао безъ икаква посла и бриге, — башъ знамъ, да ниси ни ты беспосленіе и безбрижніе могао; па какавъ си ты чистъ и сјајнъ, а какавъ самъ я нечистъ и яданъ.“

„Башъ тай нерадъ учини толикии покоръ одъ тебе“ одговори овај. Нерадъ е трулежъ, отацъ сваке болести; Радиностъ е мати здравля и снаге. Мене е радъ овако углачао; само нѣму имамъ захвалити, што самъ данасъ овако чистъ и здравъ, и одъ рђе сачуванъ.“

Пословице. Ленъность е мати свію зала и неволя у свету. Ленъность е светъ просяцима напунила.

Попаць и мравъ.

Попаць, когъ е люта стегла зима, дође къ суседима своима — мравима, просеѣи: „Дайте ми за ело што, да не скапамъ одъ глади.“ — „А заръ се ты ниси зимусъ спремио?“ упитаю га мрави. „Нисамъ, одговори попаць, „еръ мало спремити, држао сам,, ние вредно; а много, нисамъ имао каде.“ — Нисибъ имао каде?“ запитаю зачуѣени мрави, „а да шта си радио цело пролеѣе, лето и есень?“ — „Вы знате шта“ одговори попаць, „свирао самъ.“ — „Е, кадъ си ты летосъ свирао,“ реку му мрави. „а ты, брайко, свирай и зимусъ, имашъ кадъ,“

Пословица она подъ „Корнича и орао“ долази овдѣ.

Школе у Маѣарској.

У будимскомъ управномъ предѣлу (Verwaltungsgebiet) има 5 препарандия за учителъ и за учительке. Препаранда има сваке године више али зато опетъ јоштъ е еднако оскудица на учителъима. Ние то ни за чудо, еръ у томе окружию ови послѣдњи година отворено е 500 нови школски класа. — На ата-ру или салашима сегединскимъ садъ има 21 школа али осѣћа се потреба за јоштъ 7—8 школа, или учителя. Одъ сада ће валда бити и учителя еръ на 6 препарандия има ове године 74 препаранда више него што е прошле године било. У пештанској препарандији има садъ препаранда 156, у острогонској 30, у калочкой 33, у Ерлав. 53, у сегединској 62, у женској препарандији у Пешти има 38 препарандкиня.

* У Лвову е умро ерменски митрополитъ римск. обреда Самуилъ Станковиѣъ. Живио е 108 година. Живио е подъ краљвима польскимъ „Августомъ, Станиславомъ, подъ царевима Мариомъ Терезиомъ, Јосифомъ II. Леополдомъ Франьомъ, Фердинандомъ и 10 година подъ Нѣг. Вел. Франць Јосифомъ.